

Dr. Mustafa Cerić

Reisu-l-ulema (1993.-2012.)

TREĆA ŠA'BANSKA HUTBA

(15. ša'ban 1438 h.g.)

(11. maj 2017. godine)

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ!

أَحْمَدُهُ وَأَسْتَعِينُهُ، وَأَسْتَغْفِرُهُ وَأَسْتَهِدِيهِ، وَأُؤْمِنُ بِهِ وَلَا أَكْفُرُهُ، وَأُعَادِي مَنْ يَكْفُرُ بِهِ!

وَأَشْهَدُ أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ!

وأشهد أن محمداً عبده ورسوله، أرسله بالهدى ودين الحق، والنور والموعظة والحكمة علي فترة من الرسل، وقلة من العلم، وضلالة من الناس، وانقطاع من الزمان، ودنو من الساعة، وقرب من الأجل!

من يطع الله ورسوله فقد رشد، ومن يعص الله ورسوله فقد غوي وفرط وضلّ ضلالاً بعيداً!

أصيكم بتقوي الله، فإنه خير ما أوصي به المسلم المسلم أن يحضه علي الآخرة، وأن يأمره بتقوي الله فإن الله يقول في كتابه الكريم: واتقوا الله إن الله خبير بما تعملون!

يا أيها الذين آمنوا اتقوا الله وأطيعوه، إن الله مع الذين اتقوا والذين هم محسنون!

يا أيها الذين آمنوا اتقوا الله حق تقاته ولا تموتن إلا وأنتم مسلمون!

يا أيها الناس اتقوا ربكم الذي خلقكم من نفسي واحدة وخلق منها زوجها وبث منهما رجالاً كثيراً ونساءً واتقوا الله الذي تساءلون به والأرحام إن الله كان عليكم رقيباً!

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا * يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا!

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ، يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا!

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ!

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوهُ، إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ!

Hvala Allahu!

Od Allaha mi jedino očekujemo pomoć, uputu i oprost!

Mi u Allaha vjerujemo!

Istinu o Allahu mi ne skrivamo!

Protivimo se svima koji o Allahu istinu skrivaju!

Mi svjedočimo da nema boga osim Allaha, Jedinog!

Njemu nema niko ni sličan ni ravan!

Mi svjedočimo da je Muhammed Allahov vjerovjesnik i poslanik, kojeg je Allah, dž.š., poslao s uputom i vjerom istine, vjerom svjetla, vjerom pouke i vjerom mudrosti nakon izvjesnog zastoja u slanju poslanika, nakon što je ostalo malo znanja o vjeri, nakon što su ljudi zalutali, nakon prekida u vremenu, nakon što se približio sat odgovornosti, nakon izvjesnosti edžela.

Na pravom putu je onaj koji pristaje na pokornost Allahu i Njegovom Poslaniku, a onaj koji odbija pokornost Allahu i Njegovom Poslaniku je na krivom putu, on je *zastranio i daleko se udaljio u svojoj stranputici!*

Hvala Allahu Dobročinitelju koji nam poslao Muhammeda sina Abdullahovog, a.s., sa radosnom viješću o Džennetu, ali i sa tužnom viješću o Džehennemu.

Hvala Allahu Plemenitom koji je dopustio da nam Muhammed, a.s., bude svjedok na Ovome i na Drugom svijetu da smo bili muslimani - miroljubivi ljudi!

Draga braćo i sestre,

U bilo kojoj naučnoj disciplini, najvažnije je doći do načela ili principa iz kojeg se mogu izvoditi suvisli zaključci. U filozofiji to je *ma'lūm* ([مَعْلُومٌ] - ono što je poznato) putem kojeg se dolazi do *medžhūla* ([مَجْهُولٌ] - onoga što je nepoznato). Npr., poznato je da svaka posljedica ima svoj uzrok. Prema tome, ovaj svijet je posljedica uzroka stvaranja Stvoritelja.

U pravu to je *aṣlun* ([أَصْلٌ] - norma) iz koje se izvodi *fer'un* ([فَرْعٌ] - praktično pravilo). Npr., ibadet namaza je u načelu *farz* za svakog punodobnog (*mukellefa*) muslimana i punodobnu muslimanku, ali pravila obavljanja namaza različita su ovisno o vremenu, mjestu i mezhebu.

U vjeri ili teologiji načelo je *sem'un* ([سَمْعٌ] - ono što se spoznaje slušanjem, tj., objavom) koja dopire do *aqla* ([عَقْلٌ] - čovjekovog razuma) koji razumije ono što sluša kao Božiji govor. Npr., razum na temelju slušanja Objave razumije da nema odgovornosti bez slobode, kao što nema ni slobode bez odgovornosti.

Napredak vjerske misli, zapravo, opće kulture, jednoga naroda ovisi o naporu pojedinaca ili grupa da prodru u bīt načela vjerovanja ili uvjerenja i da to prenesu ljudima lahko i jednostavno. Kažu da je Alejhisselam često govorio: *بَيِّرُوا وَلَا تُنْفِرُوا - Obradujte, a ne žalostite ljude!* *يَبِّرُوا وَلَا تُعَسِّرُوا - Olakšajte, a ne otežavajte ljudima!*

Islam je jednostavna vjera zato što je prvo načelo islama jednostavno: *لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ* – Nema boga osim Allaha. Zapravo, *لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ* je formula univerzalnog duha u kojem stanuje ljudska duša koja ne trpi zbrku i nasilje:

لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ ، قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ ، فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِن بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا انْفِصَامَ لَهَا ، وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ !

*Nema prisile u vjeri zato što u čovjekovoj duši
postoji jasna razlika između istine i laži.*

*Stoga, duša koja odbije slijediti Taghuta i pouzda se u Boga dosljedna je samoj sebi i
svom uzvišenom stanju. A Allah sve čuje i sve zna!*

Naravno, ako je prvo načelo u vjeri jednostavno, onda je i svako sljedeće jednostavno, jer načelo i ne može biti načelo ako nije u svojoj biti takvo da ga čovjek može lahko i jednostavno razumjeti.

Ako, međutim, jednostavno načelo u vjeri postane teško i složeno, onda je to znak da su se ljudi udaljili od načela. To znači da je duša počela zaboravljati formulu univerzalnog duha. To znači da učitelji nisu dorasli misiji, jer ne umiju oživjeti u duši ono što duša već ima u sebi – načelo univerzalnog duha - لا إله إلا الله.

Naravno, načelo لا إله إلا الله ostaje vječno načelo, bez obzira da li ga čovjek prihvata ili odbija, jer to je prvo i posljednje načelo na kojem počiva duhovni život čovječanstva. To je tako od Adema, a.s. do Muhameda, a.s. i to će tako biti do Sudnjega dana. Toga su svjesni, ili trebalo bi da budu svjesni, svi koji čitaju i slušaju Tewrat, Indžil i Kur'an. Od deset Božijih zapovijedi u Tewratu, prva zapovjed je da je Bog jedan i zato se Bogu ne smije pripisivati ništa što bi kod čovjeka izazvalo zbrku i što bi ga udaljilo od načela *tewhīda*.

Međutim, od muslimana se očekuje da budu svjesniji i da budu dosljedniji u tumačenju i primjeni načela univerzalnog duha لا إله إلا الله. Zašto? Prvo, zato što je Allahova odredba iz *ezela* da na Zemlji mora postojati *ummet* koji će biti na strani dobra, a protiv zla (وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةً يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ) - *Od svih naroda koje je Allah stvorio, uvijek će biti jedan ummet, koji će biti na istini i pravdi [neće se dijeliti oko laži i zabluda]* (Kur'an, 7:181)

Drugo, zato što je Kur'an inkluzivna riječ Božija u kojoj se može naći svaki razuman čovjek, jer se u njoj potvrđuje načelo لا إله إلا الله iz Tewrata i Indžila:

(مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِمْ...).

I treće, zato što su muslimani ti koji razumiju ***Etiku zajedništva*** u smislu jednostavne istine da su svi ljudi iz zemlje iznikli i svi će se zemlji ponovo vratiti. Svi ljudi su djeca Ademova. Svi udišu zrak i svi vole znak Nuhove lađe spasa. Svi mogu čitati Božiju knjigu i mogu znati za Ibrahimovu vjeru. Svi vole pravdu i svi mogu slušati Musaovu objavu.

Svi, muslimani i *ehl-i kitabije* poštuju hazreti Merjemu i svi vole njezinog sina Isaa. Svi mogu čitati i učiti Kur'an i svi mogu vjerovati u Muhamedovo, a.s., poslanstvo.

Sve nas jedno sunce grije i sve nas jedan mjesec obasjava. Sve nas lijepa riječ razveseli i sve nas ružna riječ rastuži. Sve nas grijeh plaši i sve nas rana boli. Sve nas na pravi put Bog poziva i sve nas na dobrom putu meleki prate.

Dakako, pravo je pitanje zašto onda ratovi? Zašto ljudi hoće da dokažu da je sve drugačije, da nam ništa nije zajedničko osim svađe i ratova?

Zašto muslimani, uistinu, ne ujedine svijet u dobru, a protiv zla? Zašto muslimani ne pokažu vlastitim primjerom da je islam inkluzivna vjera u kojoj ima nade za svakoga? Zašto muslimani ne objave cijelome svijetu nužnost *Etike zajedništva* radi spasa čovječanstva? Zašto su muslimani danas u takvom stanju da ne mogu sami sebe da razumiju?

Muslimani su danas u takvom stanju zato što su jednostavnost islamske misli učinili složenom i teškom. Historijske naslage otežavaju im da u jednostavnosti prvog principa لا إله إلا الله nađu jednostavnost islamske misli i prakse.

Zbog toga, muslimani nemaju izbora već da se vrate Kur'anu, jer u Kur'anu oni imaju princip مَعْلُومٌ (*poznatog*), s kojim mogu riješiti *nepoznatu* stvar (مَجْهُولٌ); jer u Kur'anu oni imaju أَصْلٌ (*korijen duha*) iz kojeg nastaje فَرْعٌ (*plodovi dobra i dbročinstva*). U Kur'anu muslimani imaju سَمْعٌ (*riječ Božiju*), koju njihov (razum) عَقْلٌ treba da sluša i shvati da Kur'an nije samo ugodna melodija, već da je Kur'an princip ljudskog života kojeg treba proučavati sa istim žarom i sa istom potrebom kao što se proučava život, jer Kur'an je Božija riječ, tako je bila na početku i tako će biti i na kraju. Jer ništa i niko ne bi postao da to riječ nije izazvala da se vidi svemoć Stvoritelja koji reče: - *Budi i ono bi!*

Tako Božija riječ ima bît što spaja početak i kraj, koja dira svijeta dva – ovaj sada i onaj onda, i koja gleda bića dva - meleka i čovjeka, i koja doziva svjedoka dva – srce i um da svjedoče radosnu vijest kao svijest čovječanstva.

Eto, u tome je značaj petnaeste noći mubarek mjeseca Šabana, *lejletu-l-berāta* – da nam donese radosnu vijest i da probudi savjest čovječanstva da je bolje imati dva, nego samo jedan život, da je bolje graditi mir, nego praviti planove za rat, da je bolje oživjeti čovjeka, nego ga ubiti, jer onaj koji ubije jednoga nevinog kao da je ubio cijelo čovječanstvo, a onaj koji spasi jednoga kao da je spasio cijelo čovječanstvo.

Allahu Svemogućí, osnaži nas da idemo putem Kur'na i stazama Sunneta Alejhisselama!

Allahu Sveznajućí, pouči nas da razumijemo slovo i duh Kur'ana i da to i drugima prenosimo!

Allahu Milostivi, mi smo griješni, pa nam grijehe oprostí, jer Ti opraštaš onome koji oprosta traži!

Amin!

أَلَا إِنَّ أَحْسَنَ الْكَلَامِ وَأَبْلَغَ النَّظَامِ. كَلَامُ اللَّهِ الْمَلِكِ الْعَزِيزِ الْعَلَامِ!

كَمَا قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي نَظْمِ الْكَلَامِ: "وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ!

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ: وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ!

[جُلُوسٌ]

{بَارَكَ اللَّهُ لَنَا وَلَكُمْ وَلِسَائِرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّحِيمِينَ}

الْحُطْبَةُ الثَّانِيَةُ

الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدَ الْكَامِلِينَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيَّ رَسُولِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ، تَعْظِيمًا لِنَبِيِّهِ وَتَكْرِيمًا لِفَخَامَةِ شَأْنِ شَرَفِ صَفِيَّتِهِ، فَقَالَ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ قَائِلٍ مُخْبِرًا وَأَمْرًا: "إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا".

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ، وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ، وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، فِي الْعَالَمِينَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.

اللَّهُمَّ ازْفَعْ مَقْتَكَ وَغَضَبَكَ عَنَّا وَلَا تُؤَاخِذْنَا بِمَا فَعَلَ السُّفَهَاءُ مِنَّا وَلَا تُسَلِّطْ عَلَيْنَا بِدُنُوبِنَا مَنْ لَا يَخَافُكَ وَلَا يَخْشَاكَ وَلَا يَرْحَمُنَا!

اللَّهُمَّ طَهِّرْ قُلُوبَنَا وَأَزِلْ عُيُوبَنَا وَاكْشِفْ كُرُوبَنَا وَتَوَلَّنَا بِالْحُسْنَى وَاجْمَعْ لَنَا خَيْرَ الْآخِرَةِ وَالْأُولَى!

اللَّهُمَّ أَصْلِحْ أَحْوَالَنَا! اللَّهُمَّ أَلْفُ بَيْنَ قُلُوبِنَا! اللَّهُمَّ اخْتِمِ بِالْبَاقِيَاتِ الصَّالِحَاتِ أَعْمَالَنَا بِرَحْمَتِكَ الْوَاسِعَةِ - آمِينَ!

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ، يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ!